

**UCHWAŁA NR 843/XXVI/2021
RADY MIASTA LUBLIN**

z dnia 25 lutego 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) w związku z art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 poz. 920) - Rada Miasta Lublin uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Dyrektorowi Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta Lublin

Jarosław Pakuła

Załącznik
do uchwały nr 843/XXVI/2021
Rady Miasta Lublin
z dnia 25 lutego 2021 r.

**Program oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
w Lublinie na lata 2021-2025**

1. Wprowadzenie	str.: 3
2. Założenia Programu.....	str.:3
a) Podstawa prawna	str.:3
b) Założenia ogólne Programu	str.:5
1. Cele Programu	str.:5
2. Adresaci Programu	str.:6
a) Nabór uczestników i reguły uczestnictwa w Programie.....	str.:7
1. Sposoby oraz metody realizacji Programu	str.:7
2. Zakładane rezultaty	str.:9
3. Źródła finansowania	str.:9
4. Ewaluacja i monitoring	str.:9
5. Zagrożenia dla realizacji Programu	str.:10

WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest jednym z problemów społecznych, który wpływa negatywnie na jakość życia wszystkich osób poddanych jego oddziaływaniu, niezależnie od sytuacji określającej status danej osoby (osoba doświadczająca, osoba stosująca, świadek). Wobec powyższego zachodzi konieczność planowania i podejmowania wielowymiarowych i kompleksowych działań na rzecz niwelowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 218 i 956) – przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. W związku z tym, że przemoc w rodzinie nadal postrzegana jest w kategorii indywidualnej odpowiedzialności, co wpływa na niską jej zgłaszalność, istnieje potrzeba zwiększenia wiedzy i świadomości dotyczącej zjawiska przemocy, zmniejszenia społecznej tolerancji dla aktów przemocy w rodzinie i zintensyfikowania propozycji dla osób stosujących przemoc.

Program korekcyjno-edukacyjny stanowi więc jeden z elementów całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ukierunkowany jest na zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc, redukcję ryzyka kontynuowania stosowania przemocy oraz zdobycie umiejętności samokontroli agresywnych zachowań i zamiany ich na konstruktywne formy współżycia w rodzinie.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawa prawna

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program zakłada również działania zgodne z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 oraz z Wytycznymi do Ramowego Programu Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie stanowiącymi Załącznik nr 2 do Wojewódzkiego Programu

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020), przyjętego Uchwałą Nr XXII/371/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020) oraz jest zgodny z zapisami Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021–2025, przyjętego Uchwałą Nr 777/XXIV/2020 Rady Miasta Lublin z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025.

Program stanowi jeden z elementów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Szczegółowe kierunki prowadzenia oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych oraz kwalifikacje osób je prowadzących określone zostały również w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno–edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. poz. 259).

Instytucja odpowiedzialna za realizację Programu - Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie.

Instytucje partnerskie współpracujące w realizacji Programu:

1. Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie;
2. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie;
3. Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie;
4. Komenda Miejska Policji w Lublinie;
5. Areszt Śledczy w Lublinie;
6. Miejskie Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Sekcja ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie;
7. Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej;
8. Prokuratury Rejonowe w Lublinie;

9. Organizacje pozarządowe, realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Założenia ogólne Programu

Priorytetem podejmowanych działań w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana postaw osób stosujących przemoc prowadząca do ochrony i bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych. Działania prowadzone będą w oparciu o aktualną wiedzę na temat przemocy w rodzinie i mają przyczynić się do faktycznych zmian w postawach i zachowaniach osób stosujących przemoc oraz zwiększania poczucia odpowiedzialności za własne czyny.

Program zakłada przede wszystkim to, że przemoc jest zachowaniem nieakceptowanym, którego nie można w żaden sposób usprawiedliwiać. U osób stosujących przemoc w rodzinie należy poprzez edukację i oddziaływania korekcyjne wzmacniać i doskonalić umiejętności komunikacji oraz relacji partnerstwa i szacunku wobec bliskich. Ponadto należy zaznaczyć, że Program nie stanowi osobistej psychoterapii osoby stosującej przemoc, a jedynie koryguje jego niepożądane i szkodliwe zachowania i postawy.

CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz powstrzymanie się od zachowań przemocowych osób objętych Programem.

Cele szczegółowe:

1. uświadomienie osobom uczestniczącym w Programie, czym jest przemoc oraz przekazanie wiedzy dotyczącej mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
2. uzyskanie przez osoby stosujące przemoc świadomości własnych zachowań przemocowych w relacjach rodzinnych;
3. uznanie przez uczestników Programu swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
4. zmiana zachowań i postaw uczestników Programu związanych ze stosowaniem przemocy;
5. zwiększenie przez osoby stosujące przemoc umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie;

6. wykształcenie wśród uczestników Programu umiejętności komunikowania się, konstruktywnego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy;
7. wykształcenie kompetencji w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy;
8. edukacja na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych;
9. uzyskanie przez osoby stosujące przemoc informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych oraz danych teleadresowych właściwych instytucji.

Powyższe cele są zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu korekcyjno-edukacyjnego są osoby dorosłe stosujące przemoc w rodzinie. Uczestników do Programu rekrutuje się w oparciu o wywiad realizowany w trakcie indywidualnego spotkania.

Do udziału w Programie kierować mogą instytucje (m. in. sąd, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, kuratorzy sądowi, Zespół Interdyscyplinarny oraz inne instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie) w szczególności osoby:

1. skazane wyrokiem Sądu za przestępstwa związane ze stosowaniem przemocy, w tym przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych (areszty śledcze);
2. osoby warunkowo zwolnione z wykonania kary pozbawienia wolności oraz osoby, wobec których zastosowano warunkowe zawieszenie kary pozbawienia wolności;
3. osoby, które w związku ze stosowaniem przemocy, w tym przemocy w rodzinie są zobowiązane przez Sąd do uczestnictwa w Programie;
4. osoby, które w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” są wskazane jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
5. osoby wyrażające dobrowolną chęć wzięcia udziału w Programie.

Uczestnikami Programu nie mogą być osoby:

1. których stan psychiczny lub fizyczny znacząco utrudni bądź uniemożliwi zrozumienie treści prezentowanych w Programie;
2. osoby stwarzające swoim zachowaniem jawne zagrożenie dla siebie bądź otoczenia.

Nabór uczestników i reguły uczestnictwa w Programie:

Nabór następuje we współpracy z instytucjami funkcjonującymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niezbędna jest indywidualna decyzja o uczestnictwie w Programie osoby stosującej przemoc w rodzinie oraz podpisanie zobowiązania do uczestnictwa w Programie w formie kontraktu. Za uczestnika uznaje się osobę, która została zakwalifikowana, oraz podpisała kontrakt zobowiązując się do udziału w Programie.

Kontrakt powinien w szczególności obejmować:

1. formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem konsekwencji za łamanie ustalonych norm i zasad (łącznie z wydaleniem z grupy);
2. zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi;
3. obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego oraz zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
4. zobowiązanie do aktywnego udziału w zajęciach oraz wypełnienia ankiet ewaluacyjnych;
5. zakaz uczestnictwa w zajęciach pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych;
6. zgodę uczestnika na realizowanie monitoringu jego sytuacji rodzinnej i zachowań w trakcie i po zakończeniu Programu.

W przypadku osób, których uczestnictwo związane jest z decyzjami Sądu ograniczającymi wolność osobistą realizatorzy zobowiązani są do informowania o uchylaniu się od udziału i przedwczesnego zakończenia uczestnictwa w Programie w/w instytucje.

SPOSOBY ORAZ METODY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu powinna odbywać się w formie spotkań grupowych z możliwością uzupełnienia o spotkania indywidualne. Zajęcia grupowe realizowane będą w grupach liczących do 15 osób. Program zakłada zrealizowanie min. 60 godzin dydaktycznych zajęć dla jednej grupy. Szczegółowy harmonogram zajęć indywidualnych i grupowych zostanie uzgodniony z trenerami prowadzącymi.

Prowadzący podczas spotkań indywidualnych powinni przeprowadzić wstępną diagnozę cech osobistych uczestników, istotnych w pracy korekcyjnej poprzez:

1. rozpoznanie i analizę sytuacji rodzinnej, zawodowej, związanej ze stosowaniem przemocy przez uczestnika;
2. wywiad z uczestnikiem;
3. diagnozę dotyczącą postaw wobec przemocy.

Podczas zajęć grupowych wykorzystywane będą między innymi następujące formy pracy:

1. mini wykład - informacje dostosowane do percepcji odbiorcy,
2. projekcja filmów,
3. case study -analiza przypadku,
4. analiza własnych zachowań,
5. praca warsztatowa - treningi i praktyczne ćwiczenie, scenki mające na celu pracę nad zmianą postaw uczestników Programu.

Realizacja Programu zostanie powierzona trenerom posiadającym odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia zajęć. Trenerzy spełniać powinni kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r., wg którego oddziaływania może prowadzić osoba, która spełniać będzie łącznie następujące warunki:

- a) ukończyła studia wyższe magisterskie na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej albo na innym kierunku uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
- b) posiada zaświadczenie o ukończeniu szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,

- c) ma udokumentowany co najmniej 3 letni staż pracy w instytucjach realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem trenerów jest także zapewnienie uczestnikom treningu materiałów edukacyjnych oraz przygotowanie konspektów zajęć (opracowanie merytoryczne) oraz realizacja zajęć zgodnie z przygotowanymi konspektami. Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest podpisanie przez uczestnika kontraktu. Każdy z uczestników jest zobowiązany do podpisywania się na liście obecności w trakcie zajęć. Trenerzy zobowiązani są do przygotowania sprawozdania po przeprowadzonych zajęciach.

ZAKŁADANE REZULTATY

1. zwiększenie poziomu wiedzy uczestników Programu na temat przemocy;
2. wzrost świadomości dotyczącej własnych zachowań przemocowych wśród uczestników Programu;
3. zdobycie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć;
4. korekta zachowań agresywnych oraz wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych;
5. wzrost świadomości dotyczącej wpływu alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych na zachowania przemocowe.
6. zwiększenie wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie;
7. nabycie umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych;
8. zmniejszenie liczby osób stosujących przemoc w rodzinie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie opracowanie i realizacja Programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa.

EWALUACJA I MONITORING

Realizator Programu we współpracy z trenerami oraz instytucjami właściwymi miejscowo dla uczestnika Programu prowadzi ewaluację i monitoring Programu.

Etapy prowadzenia ewaluacji:

I Etap wstępny

- analiza zawartości merytorycznej Programu pod kątem realizacji określonych wcześniej celów;
- analiza postaw uczestników rozpoczynających udział w Programie wobec przemocy oraz świadomości własnych zachowań przemocowych za pomocą ankiet wypełnianych na początku zajęć.

II Etap w trakcie realizacji Programu

- analiza frekwencji uczestników oraz ich zaangażowania w pracę nad zmianami własnych postaw i zachowań.

III Etap na zakończenie realizacji Programu

- analiza postaw uczestników kończących udział w Programie wobec przemocy oraz świadomości własnych zachowań przemocowych;
- ocena Programu i przydatności prezentowanych treści.

Ewaluacja nastąpi na podstawie opracowania ankiet oraz obserwacji i uwag trenerów prowadzących Program.

Monitoring zachowań uczestników Programu będzie realizowany w okresie trzech lat po jego zakończeniu. W procesie monitoringu Programu będą brali udział uczestnicy Programu oraz w miarę możliwości członkowie ich rodzin oraz pracownicy instytucji partnerskich. System monitorowania będzie polegać na uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników Programu wobec członków swojej rodziny, o ich rzeczywistym funkcjonowaniu. Poprzez monitoring zostaną zweryfikowane efekty Programu. W celu doskonalenia i upowszechniania bardziej skutecznych metod oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych będą wykorzystane wyniki opracowane na podstawie monitoringu prowadzonego w trakcie Programu i po jego zakończeniu.

ZAGROŻENIA DLA REALIZACJI PROGRAMU

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie zakłada osiągnięcie celu jakim jest zmniejszenie skali występowania przemocy w rodzinie i wymaga zaangażowania środków finansowych, rzeczowych, jak również kompetentnych specjalistów.

Realizacja działań wiąże się nierozzerwalnie z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy sytuacji mogących mieć negatywne skutki dla przebiegu Programu. Ze strony uczestników Programu ryzyko dotyczy głównie niskiej frekwencji na zajęciach, braku aktywności, niskiej motywacji do zmiany i poprawy swojego zachowania oraz postaw wobec bliskich. Ponadto realizacja programu jest uzależniona od zapewnienia odpowiednich środków finansowych na ten cel.

Szczegółowe zagrożenia dla realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego:

1. brak osób chętnych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym;
2. brak aktywnego uczestnictwa osób stosujących przemoc w programach korekcyjno-edukacyjnych;
3. powrót do zachowań agresywnych uczestników Programu;
4. migracja uczestników Programu;
5. używanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez uczestników w trakcie trwania Programu;
6. brak lub niewystarczające środki finansowe na realizację Programu.
7. realizacja Programu w latach 2022-2025 uzależniona będzie od przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.